Demografische Verkenning 2021

Gemeente Nijmegen
Bureau Onderzoek en Statistiek
mei 2022

Samenvatting

Bevolkingsontwikkeling van Nijmegen tot 2022

Het aantal inwoners van Nijmegen is tussen 2000 en 2022 met 18%, meer dan 25.000, gegroeid tot 179.000 inwoners op 1-1-2022.
Die toename is geconcentreerd bij twee leeftijdsklassen. In de studentenleeftijd (jonge twintigers) is er een grote toename geweest doordat er veel meer opleidingvolgenden in Nijmegen zijn komen wonen. En in de leeftijdsgroep tussen de 55 en 75 jaar is er sprake van een behoorlijke toename geweest door het ouder worden van de grote naoorlogse geboortegeneraties.
Daar staat tegenover dat er minder mensen in de leeftijdsgroep 35-50 zijn. Dit komt doordat de mensen geboren in de jaren '70, toen de geboortecijfers flink afnamen, deze leeftijdsklasse inschuiven.

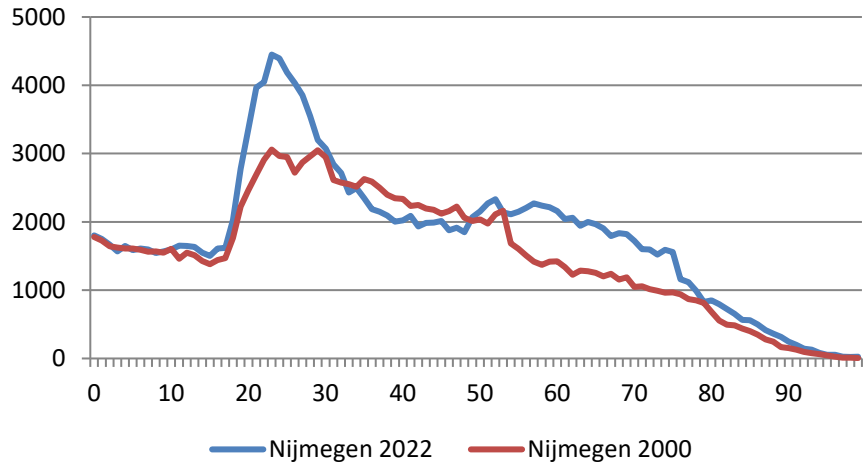

Figuur 1 Aantal mensen in Nijmegen per leeftijdsjaar, 2000 en 2022, bron: BRP

Bij elkaar zorgt dit ervoor dat de Nijmeegse bevolkingsopbouw nu gekenmerkt wordt door sterke aanwezigheid van jongvolwassenen: een kwart van de inwoners is 18-29 jaar oud, terwijl dat in heel Nederland 15% is.

Ook in de toekomst bevolkingsgroei in Nijmegen

Ook voor de komende 15,20 jaar wordt voor Nijmegen bevolkingsgroei verwacht. De mate van de toename is afhankelijk van de aannames over woningbouw en de ontwikkeling van Nijmegen als opleidingsstad. Deze twee onderwerpen zijn erg belangrijk voor de groei van Nijmegen.
In de Demografische Verkenning worden 3 scenario's doorgerekend die voor 2035 uitkomen op een bevolkingsomvang van 186.500 tot 202.000. In de CBS/PLB- en Primos-prognoses voor Nijmegen wordt een bevolkingsgroei in vergelijkbare bandbreedte verwacht.

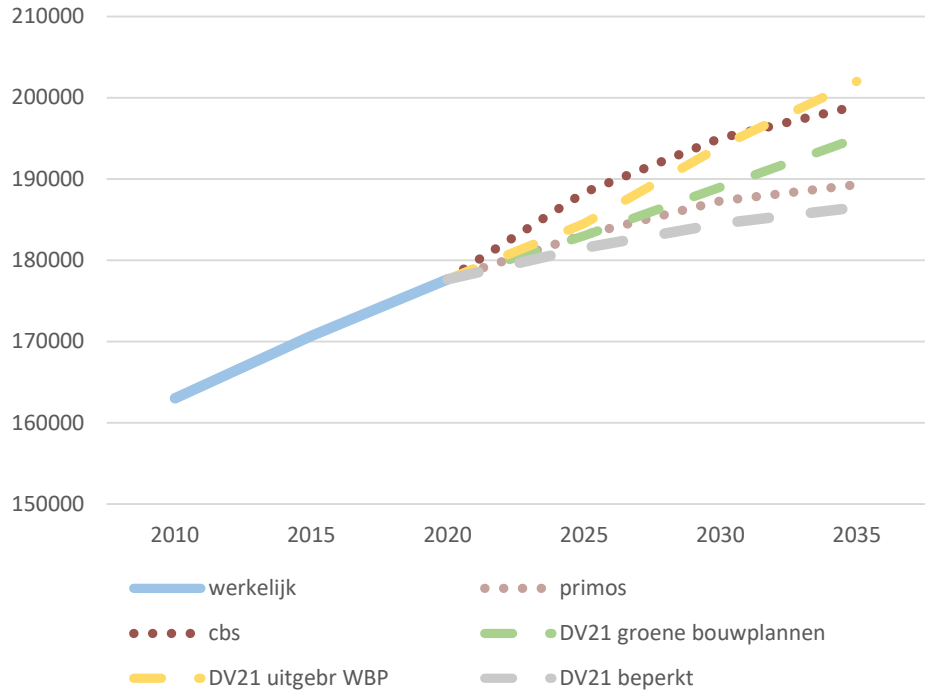

Figuur 2 Ontwikkeling inwoneraantal tot 2035 volgens 3 scenario's Nijmeegse prognose en volgens CBS/Primos

Toename ouderen, afname leeftijdsklasse rond de 50

Net als in de afgelopen 20 jaar zal ook de toekomstige groei niet in alle leeftijdsgroepen even sterk te zien zijn.

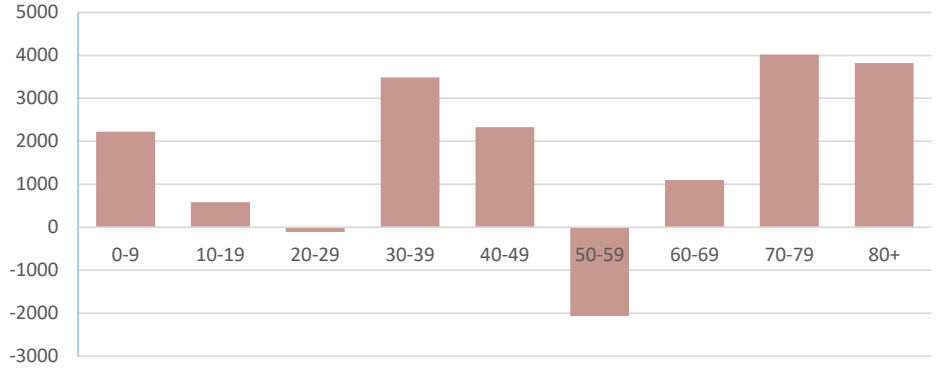

Figuur 3 Toename per leeftijdsgroep, 2022-2035, scenario groene bouwplannen

- De 70-ers en 80-ers gaan flink in aantal toenemen, en relatief is de groei nog indrukwekkender: zo zal het aantal 80-ers met meer dan 60% toenemen. Deze ontwikkeling is heel robuust, is in ieder scenario ongeveer even sterk. De groei wordt veroorzaakt door het ouder worden van mensen die nu al in Nijmegen wonen.
- De groep 50-ers neemt in omvang af, een vervolg van de daling van het aantal veertigers de afgelopen jaren
- De ontwikkeling groep 30-ers en 40-ers, en in het kielzog van deze groep de groep kinderen, varieert behoorlijk tussen de verschillende scenario's: van een nog hogere groei bij meer woningbouw tot een flink lagere groei bij weinig woningbouw

Verschillen binnen Nijmegen

Tussen de Nijmeegse wijken zijn grote verschillen in bevolkingsontwikkeling en –samenstelling.
Zo zijn er wijken die de laatste 5 jaar (flink) gegroeid zijn (Noord, Waalfront, Stadscentrum) en wijken waar het aantal inwoners iets is afgenomen (Bottendaal, Altrade, 't Broek, Lankforst).
Er zijn wijken met een sterke sterke nadruk op jongvolwassen bewoners (Stadscentrum Bottendaal, Altrade, Groenewoud), wijken waar juist veel ouderen wonen (Hunnerberg, Brakkenstein, Hees, Weezenhof) en wijken met veel jonge gezinnen (Noord).
Voor de jaren tot 2030 zal de groei vooral geconcentreerd zijn in de wijken waar veel nieuw gebouwd wordt. In sommige andere wijken zal een (beperkte) terugloop in inwoneraantal zijn.

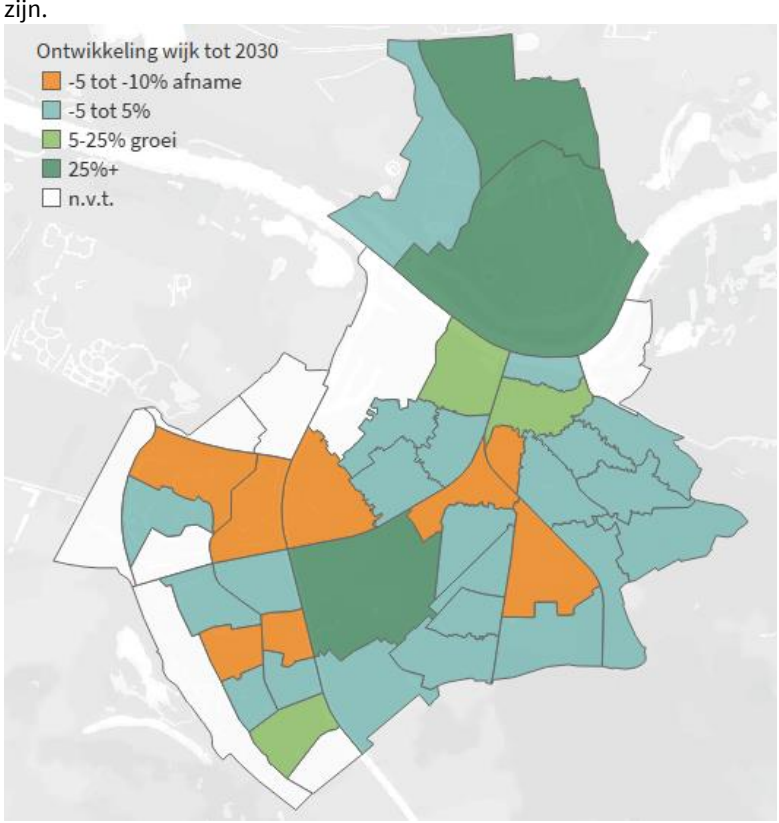

Figuur 4 Ontwikkeling inwoneraantal per wijk

Grote lijnen en specifieke inzichten

Deze samenvatting beperkt zich tot de grote lijnen in de bevolkingsontwikkeling van Nijmegen. Voor veel toepassingen is juist zicht op specifieke gebieden en leeftijdsklassen belangrijk. Zulke inzichten laten zich moeilijk samenvatten. In de hoofdtekst van dit rapport wordt in meer detail ingegaan op de uitkomsten van de Demografische Verkenningen 2021.
Wie vragen heeft die in dit rapport niet beantwoord worden kan de mailen naar onderzoek.statistiek@nijmegen.nl. We kunnen dan kijken of we deze met het basismateriaal van de prognose kunnen beantwoorden.

Inhoudsopgave

Samenvatting **1**
Inleiding **6**
Nijmegen tot 2022 **8**
Een gestaag stijgend aantal inwoners 8
Veel jongeren 9
Groei door geboorteoverschot en migratiesaldo 10
Verschillen tussen wijken 16
Stadsprognose **19**
Aannames 19
Uitkomsten 21
Vergelijkingen met andere prognoses 23
Prognose op stadsdeel- en wijkniveau **26**
Inleiding 26
Prognose per stadsdeel 27
Groei en krimp per wijk 29

Inleiding

Waarom maken we een Demografische Verkenning?

Veranderingen in omvang en samenstelling van de bevolking hebben invloed op allerlei gemeentelijke beleidsvelden:

- Toename van het aantal ouderen (in bepaalde delen van de stad) gaat samen met toename aan zorgvraag, gebruik van gezondheidsvoorzieningen en andere voorzieningen voor ouderen.
- Veranderingen in samenstelling van de beroepsbevolking zijn van invloed op de stedelijke economie.
- Veranderingen in aantal en woonwijk van kinderen heeft effecten op onder andere de vraag naar onderwijs, jeugd- en sportvoorzieningen.

Daarom bestaat er binnen de gemeente behoefte aan inzicht in toekomstige bevolkingsontwikkelingen.

Heeft een bevolkingsprognose maar één uitkomst?

De redenen waarom behoefte bestaat aan gegevens over de toekomstige bevolking zijn duidelijk. Maar is het ook mogelijk een eenduidig antwoord te geven op de vraag naar omvang en samenstelling van de toekomstige inwoners?
Eigenlijk niet. Het is niet zo dat de bevolking van een stad een eigen, zelfstandige, onafhankelijke ontwikkeling doormaakt. Of de bevolking groeit of krimpt, hoe veranderingen in leeftijdsopbouw zijn wordt deels bepaald door de uitgangssituatie, de kenmerken van de mensen die nu al in de gemeente wonen. Maar daarnaast hebben ook andere ontwikkelingen grote invloed. Denk aan (veranderingen in) de aantrekkingskracht van de opleidingsinstellingen in Nijmegen, de economische situatie in onze regio en in Nederland als geheel, veranderingen op wereldschaal (wel of niet toestroom van asielzoekers/vluchtelingen) en politieke beslissingen (worden woningen in gemeente a, b of c gebouwd).
Ook geldt dat individuele personen en huishoudens vaak meer dan één optie hebben bij “demografische beslissingen”. Zo hebben mensen die van ver buiten Nijmegen in de regio komen werken verschillende opties. Ze kunnen in de stad komen wonen, voor een van de gemeenten in de regio kiezen, of over langere afstand gaan forenzen. Eén logische bevolkingsontwikkeling bestaat dus niet. Daarom worden in de Demografische Verkenningen meerdere scenario’s bekeken.

Welke relatie bestaat er tussen woningbouwplanning en verwachte bevolkingsontwikkeling?

De verhouding tussen woningbouw en bevolkingsontwikkeling is een soort kip-ei-relatie. Zonder woningbouw is er weinig ruimte voor bevolkingsgroei, andersom maakt verwachte bevolkingsgroei dat (meer) woningbouw nodig is.
Woningbouw heeft daardoor een element van “selffulfilling prophecy” in zich. Bouw je niet, dan zal de bevolking niet of beperkt toenemen, bouw je wel dan *kan* de bevolking wel groeien. Dat woningbouw altijd tot bevolkingsgroei leidt is echter niet waar:

- De vergrijzing en de, steeds langzamer voortgaande, huishoudensverdunning zorgen ervoor dat we voor een bevolking van dezelfde omvang toch meer woningen nodig kunnen hebben.
- Extra woningen geven ruimte om belangstelling vanuit de eigen gemeente of van buiten op te vangen. Maar als die belangstelling er niet is, b.v. omdat een regio economisch niet aantrekkelijk is, zal alleen woningbouw niet tot meer bewoners leiden.

Zijn uitkomsten van bevolkingsprognoses hard?

Een bevolkingsprognose is gebaseerd op een stelsel van aannames die stuk voor stuk anders kunnen uitpakken. Dat maakt dat de uitkomsten van bevolkingsprognoses per definitie niet hard zijn. Daarom kijken we in de Demografische Verkenning naar verschillende varianten van de toekomstige ontwikkelingen waarin aangepaste aannames zijn verwerkt. Zo proberen we de bandbreedte van bevolkingsontwikkelingen in beeld te brengen.

Waarom maken we een eigen gemeentelijke prognose als er ook al landelijke prognoses zijn die op gemeentelijk niveau uitkomsten geven?

In Nederland zijn er twee gerenommeerde landelijke prognoses (regionale prognose van het CBS/PBL en de Primosprognose van VROM/IM/ABF) die uitkomsten geven over bevolkingsontwikkeling op gemeentelijk niveau. Waarom maken we in Nijmegen dan ook nog een eigen prognose?

- De uitkomsten van de twee prognoses kunnen nogal van elkaar verschillen en kunnen bij actualisering flinke sprongen maken. Om de uitkomsten van deze prognoses te waarderen is eigen inzicht in bevolkingsontwikkelingen nodig.
- Zowel Primos als CBS geeft één uitkomst per gemeente. Juist omdat bevolkings-ontwikkeling met veel onzekerheden omgeven is willen we graag varianten kunnen bekijken.
- De informatiebehoefte stopt niet op het niveau van de gemeente als totaliteit. Daarom worden in deze Demografische Verkenning ook verwachte ontwikkelingen per stadsdeel gepresenteerd. In de basisberekeningen is nog een lager schaalniveau, dat van wijken, te onderscheiden. Op aanvraag is daar ook informatie uit beschikbaar.
- Naast de Demografische Verkenning wordt ook regelmatig de Waalsprongmonitor opgesteld, waarin speciaal gekeken wordt naar de mogelijke bevolkingsontwikkeling in Nijmegen-noord, het stadsdeel met de meeste nieuwbouwplannen.

Wat komt er in dit rapport aan de orde?

In hoofdstuk 1 kijken we naar demografische ontwikkelingen in Nijmegen in het verleden en typeren we de huidige situatie.
Hoofdstuk 2 beschrijft de stadsprognose in verschillende scenario's: welke aannames, welke uitkomsten, vergelijking met landelijke prognose.
In hoofdstuk 3 kijken we naar mogelijke ontwikkelingen op stadsdeelniveau.

Nijmegen tot 2022

In dit hoofdstuk typeren we de huidige situatie in Nijmegen en kijken we naar de demografische ontwikkelingen in de afgelopen jaren. Meer cijfers over de Nijmeegse bevolking en de ontwikkeling in de afgelopen jaren zijn te vinden op het Bevolkingsdashboard
te vinden via www.nijmegen .nl (/over de gemeente/onderzoek-en-cijfers).

Een gestaag stijgend aantal inwoners

Op 1 januari 2022 telde Nijmegen ongeveer 179.000 inwoners. Sinds 2000 is het inwoneraantal met 18% gegroeid.

Wisselende groei met dip in 2020

Sinds het eind van de vorige eeuw is het inwonercijfer van Nijmegen bijna ieder jaar toegenomen. De omvang van de groei varieerde wel van jaar tot jaar. In 2020 was er voor het eerst in meer dan 20 jaar sprake van een terugloop van het aantal inwoners. Daaraan lagen twee redenen ten grondslag: door de corona-crisis viel de instroom van buitenlandse studenten naar Nijmegen terug, terwijl tegelijkertijd door een beperkt aantal opleveringen van nieuwbouwwoningen relatief veel mensen uit Nijmegen vertrokken.

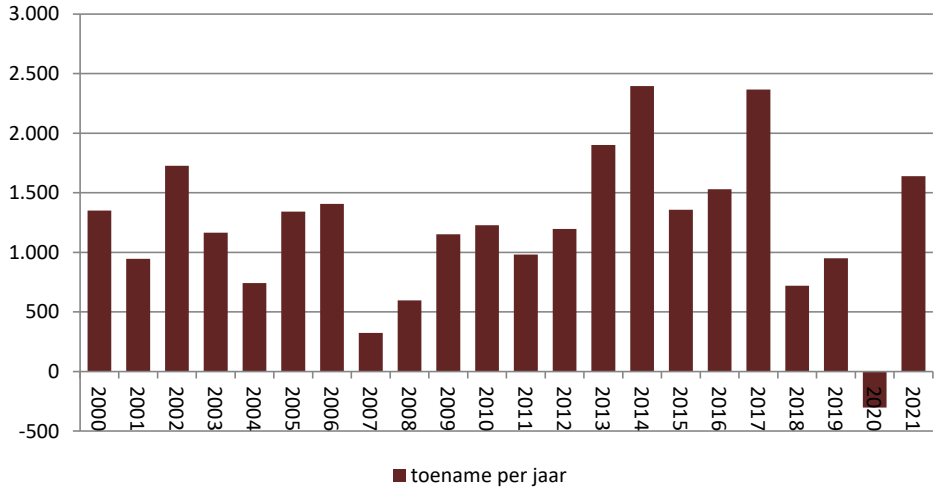

Figuur 5 Groei aantal Nijmeegse inwoners per jaar, bron: BRP

In 2021 was er weer een flinke bevolkingstoename.

Groei sterker dan Nederlands gemiddelde

Ook in heel Nederland, en veel andere steden, nam in de jaren 2000-2022 de bevolking toe. In Nijmegen lag de groei, met 18%, ruim boven het landelijk gemiddelde van 11%. Vergeleken met de andere kennissteden is de Nijmeegse groei ook bovengemiddeld:

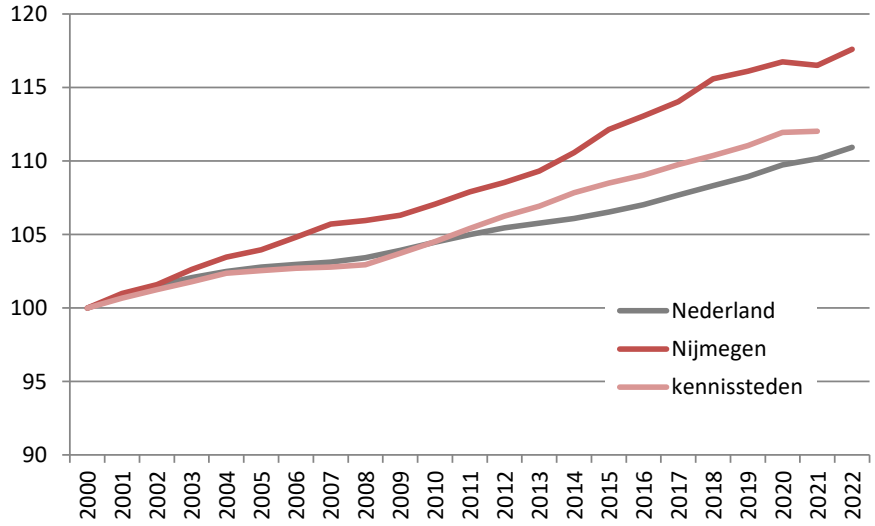

Figuur 6 Bevolkingstoename 2000-2022 Nederland en kennissteden (2000=100), bron: CBS

Veel jongeren

Groei bij twintigers en zestigers

De bevolkingsgroei sinds 2000 is te herleiden tot twee leeftijdsklassen:

- De groep twintigers is sterk toegenomen: er komen steeds meer jongeren naar Nijmegen om hier een opleiding te volgen. Het aantal studenten aan de Radboud Universiteit en de HAN is in die periode sterk toegenomen. Het aantal twintigers is tussen 2000 en 2022 met meer dan 10.000 toegenomen, van bijna 30.000 tot bijna 40.000.
- Ook de groep inwoners tussen de 55 en 75 is flink gegroeid. Het ouder worden van de grote naoorlogse geboortegeneratie zorgde in Nijmegen de afgelopen jaren, net als in heel Nederland, voor een toename van mensen in deze leeftijdsgroep. Het aantal inwoners tussen 55 en 75 is in ruim 20 jaar gestegen van ongeveer 26.000 naar ongeveer 40.000.

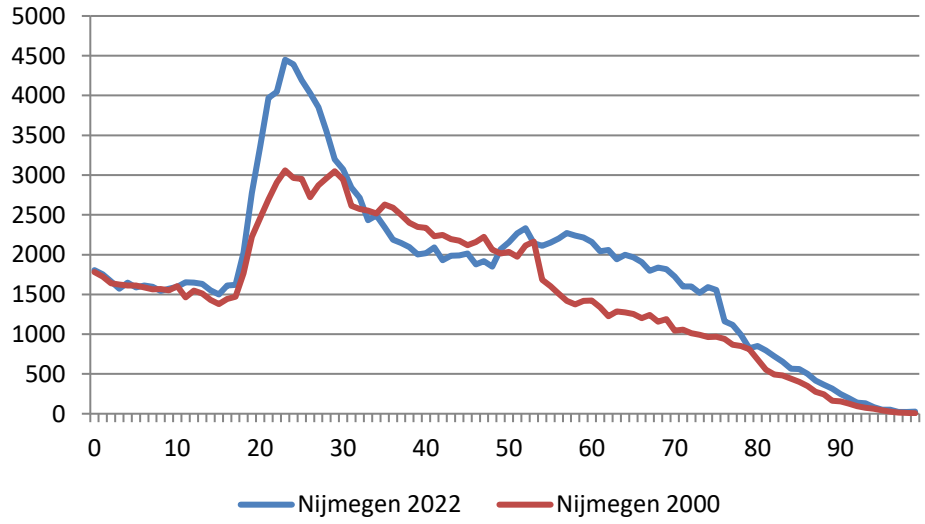

Figuur 7 Leeftijdsopbouw Nijmegen 2000 en 2022, bron: BRP

Daar tegenover staat dat het aantal inwoners tussen de 35 en 50 jaar in deze periode juist wat is teruggelopen (met ongeveer 3000 mensen). Dit komt omdat in de jaren ’70 de geboortecijfers flink zakten, tot een dieptepunt rond 1980. Deze geboortegeneratie horen nu tot deze leeftijdsgroep.

Piek in studentenleeftijd is typisch voor Nijmegen

In de leeftijdsopbouw van Nijmegen zit een grote piek tussen de 20 en 30 jaar. Hierin verschilt de Nijmeegse leeftijdspiramide sterk van die van Nederland. Logischerwijs zijn de andere leeftijdsklassen (tot 18 en 40+) daardoor slechter vertegenwoordigd in de Nijmeegse bevolking

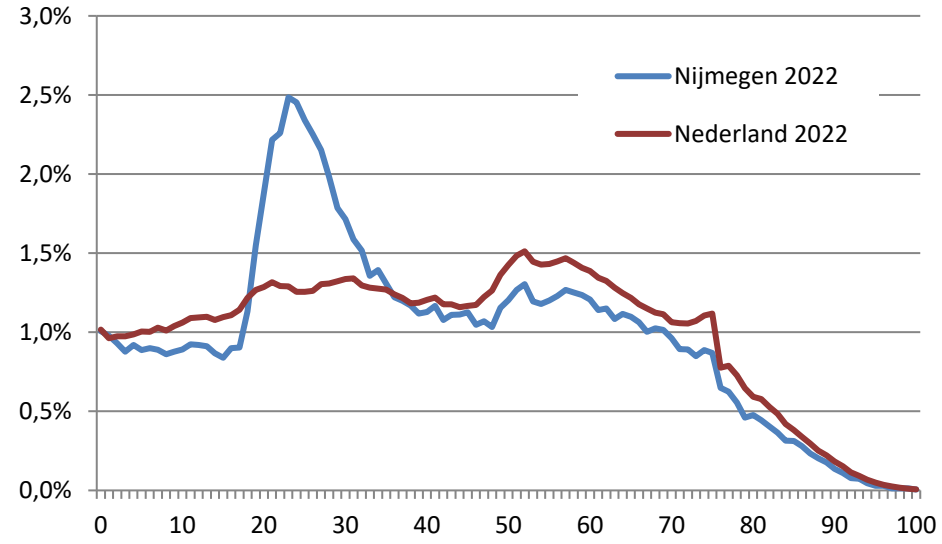

Figuur 8 Leeftijdsopbouw Nijmegen en Nederland, 2022, bron: BRP en CBS

Groei door geboorteoverschot en migratiesaldo

De bevolkingstoename is het gecombineerde effect van een geboorteoverschot en een migratiesaldo. Het geboorteoverschot is hierbij de meest stabiele factor, maar in omvang het minst belangrijk. Jaarlijks worden er 350-500 kinderen meer geboren dan dat er mensen overlijden in Nijmegen. De laatste 2 jaar, 2020 en 2021, was het geboorteoverschot wat lager: ongeveer 250. In de coronatijd lag het sterfte cijfer in Nijmegen zo’n 10% boven het niveau van de jaren daarvoor.

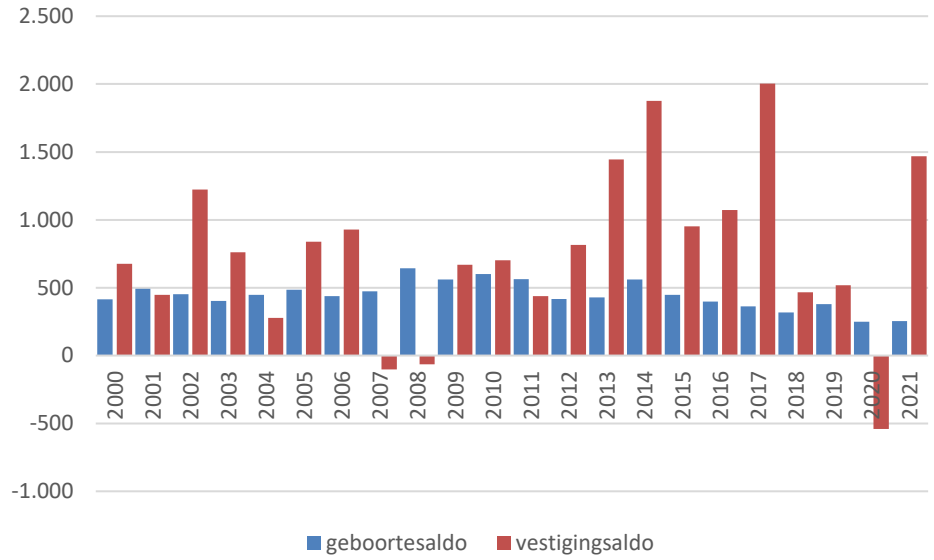

Figuur 9 Geboorteoverschot en migratiesaldo Nijmegen, 2000-2021, bron: BRP

Het migratiesaldo fluctueert veel sterker. De meeste jaren is er sprake van een (soms fors, tot wel 2000 personen) vestigingsoverschot, maar in 2007, 2008 en 2020 zijn er vertrekoverschotten te zien.
De vestigingssaldo's van 2020 en 2021 zijn beïnvloed door corona: in 2020 bleven veel buitenlandse studenten, die in de meeste jaren zorgen voor een behoorlijke instroom vanuit het buitenland, weg. Daardoor zakt het vestigingscijfer. Veel buitenlandse studenten blijven één jaar in Nijmegen: omdat er in 2020 weinig instroom van buitenlandse studenten was, was er in 2021 ook weinig uitstroom. Dit had een opwaarts effect op het vestigingssaldo. Naast corona heeft ook de lage bouwproductie in 2020 invloed gehad op het negatieve vestigingssaldo.

Nijmeegse jonge vrouwen krijgen relatief weinig kinderen

Het gemiddeld kindertal[1] in Nijmegen schommelt rond de 1,4. Dat is een stuk lager dan het Nederlands gemiddelde, dat boven de 1,5 ligt.

[1] Het aantal kinderen dat een vrouw zou krijgen, wanneer de leeftijdsspecifieke geboortecijfers in een kalenderjaar voor haar haar hele leven zouden gelden.

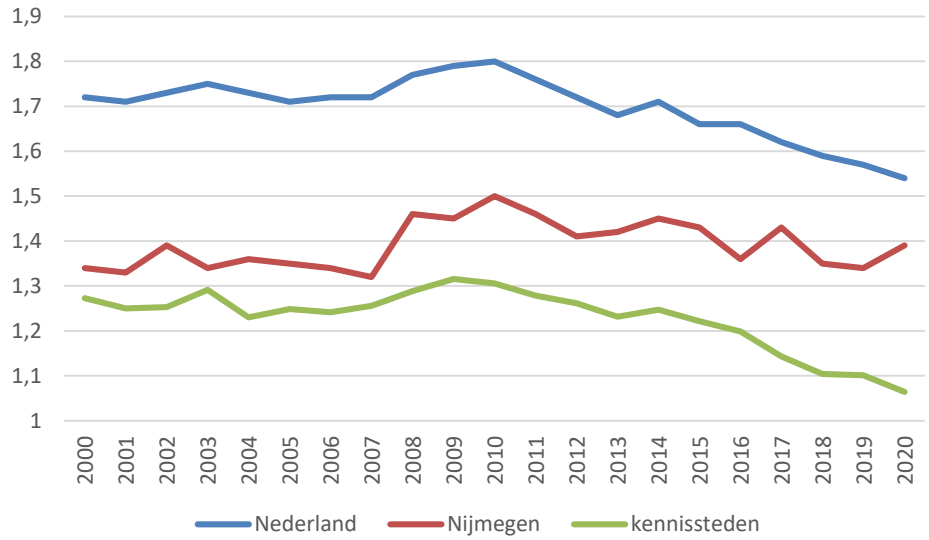

Figuur 10 Gemiddeld kindertal per vrouw, Nijmegen en Nederland, bron: CBS

Het verschil met Nederland wordt in de loop der jaren steeds kleiner. In de andere kennissteden is het geboortecijfer nog lager.

Vooral de jonge vrouwen, tot 30 jaar, krijgen in Nijmegen relatief weinig kinderen. Veel van de vrouwen in deze leeftijdsklassen in Nijmegen studeren of hebben hun opleiding net afgerond. De vrouwen ouder dan 30 in Nijmegen krijgen net zo vaak, of zelfs nog iets meer, kinderen als gemiddeld in Nederland.

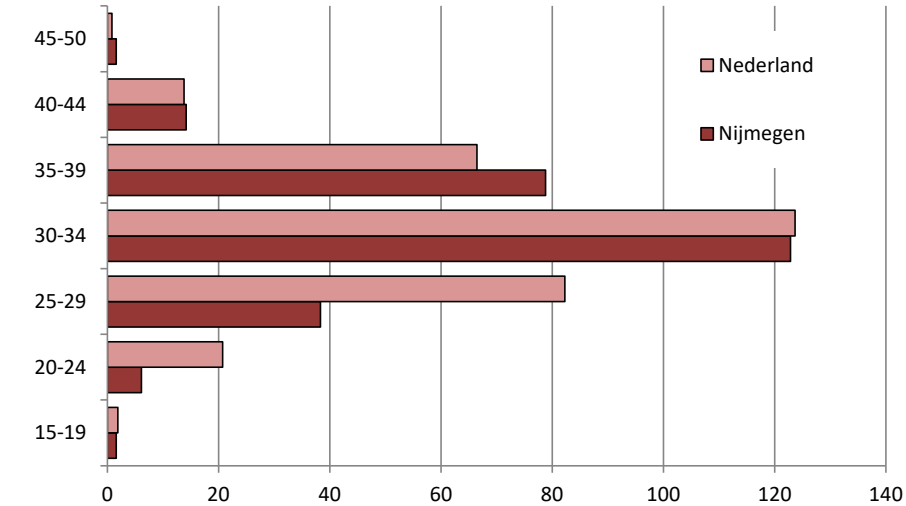

Figuur 11 Aantal geboortes per 1000 vrouwen, 2020, Nijmegen en Nederland, bron: CBS

Sterftecijfers stijgen laatste 10 jaar

De aantallen sterfgevallen in Nijmegen en Nederland schommelen sinds 2000 volgens een vergelijkbaar patroon. In de jaren 2000-2008 daalde het aantal sterfgevallen. Vanaf die tijd neemt het aantal sterfgevallen weer toe. De stijging in de jaren 2008-2019 is te verklaren uit het ouder worden van de bevolking. Weliswaar neemt per leeftijdsjaar de kans te overlijden nog steeds af, maar doordat er steeds meer ouderen zijn stijgt wel het absolute aantal mensen dat overlijdt.

In 2020 en 2021 waren de sterftecijfers, zowel in Nijmegen als Nederland, extra hoog als gevolg van corona.

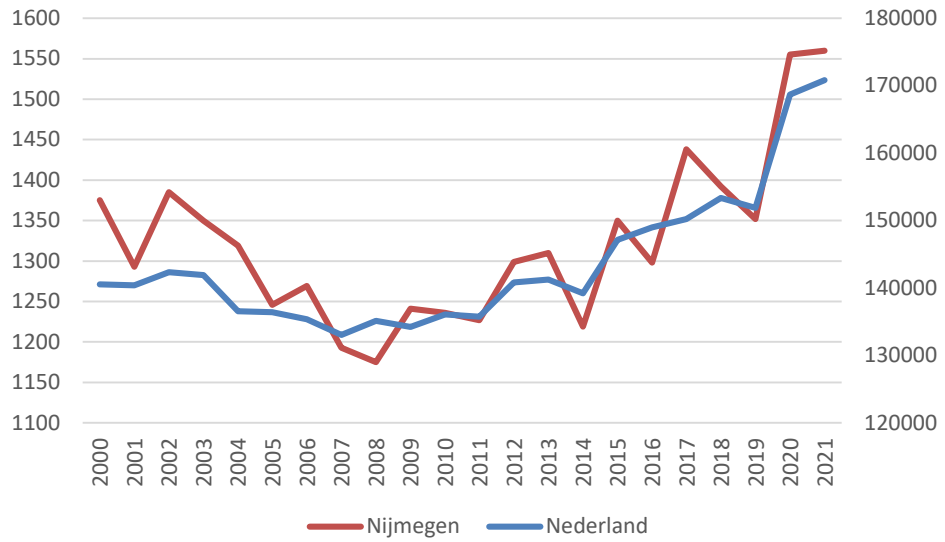

Figuur 12 Aantal sterfgevallen in Nijmegen en Nederland, bron: CBS

Leeftijdsspecifiek bekeken liggen de sterftekansen in Nijmegen boven het landelijk gemiddelde. Als je corrigeert voor verschillen in leeftijdsopbouw is het aantal sterfgevallen in Nijmegen de meeste jaren zo'n 10% hoger dan het Nederlands gemiddelde.
Ook in andere (kennis)steden ligt het relatieve sterftecijfer meestal boven het Nederlands gemiddelde.

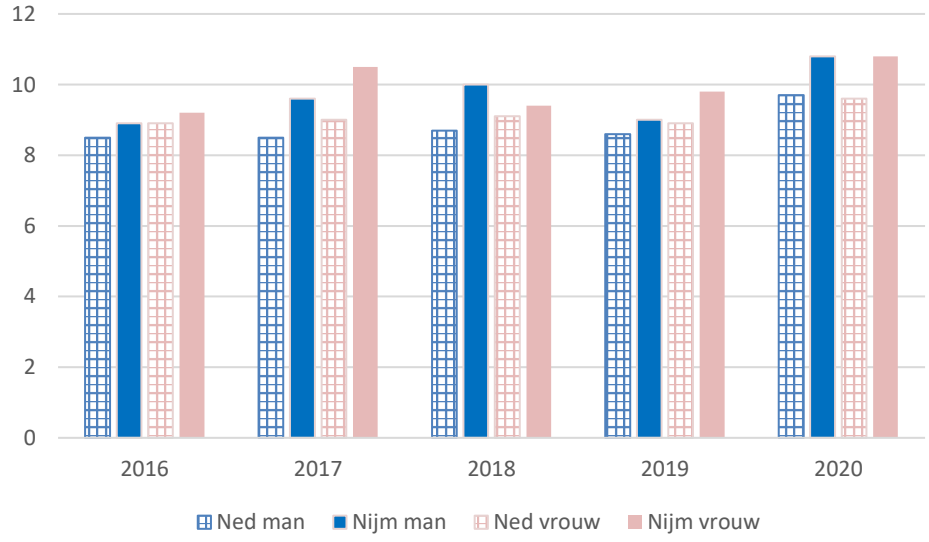

Figuur 13 Aantal sterfgevallen per 1000 inwoners, gestandaardiseerd voor leeftijd, bron: CBS

Verschillende soorten migratiestromen

Voor verhuizingen van en naar Nijmegen kunnen mensen verschillende motieven hebben, die gerelateerd kunnen worden aan kenmerken als leeftijd en bestemming/vertrekplaats.

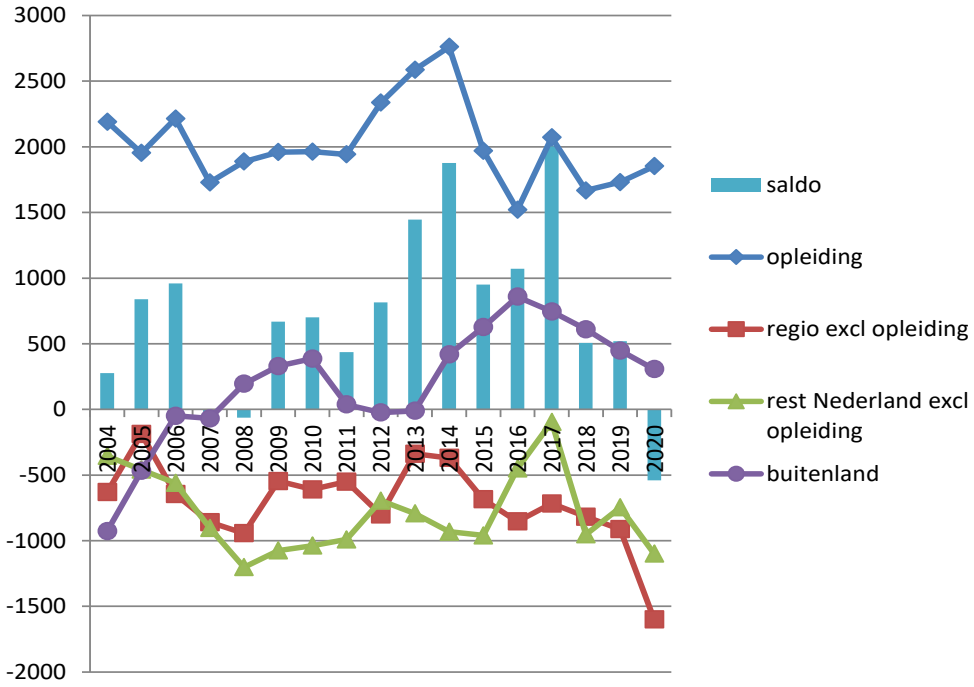

Figuur 14 Migratiesaldi per verhuisstroom en totaalsaldo, bron: BRP

De belangrijkste bijdrage aan het vestigingsoverschot in Nijmegen komt voor rekening van *verhuizingen van jongeren* (17-22), doorgaans vanwege het volgen van opleiding.
Daarna is het saldo van vestiging en vertrek van/met *het buitenland* de laatste 10 jaar positief: er komen meer mensen vanuit het buitenland dan er naar het buitenland vertrekken. Ook hierbij zijn overigens veel jongeren die naar Nijmegen komen om hier te studeren.
Met *de gemeenten in de regio* is er sprake van een vertrekoverschot. Verhuizingen binnen de regio hebben vaak te maken met de woningmarktsituatie: waar is (geschikt) woningaanbod voorhanden. In 2020 was het vertrekoverschot met de regiogemeenten extra groot.
Ook met de *rest van Nederland*, buiten de leeftijdsklassen 17-22, is er sprake van een vertrekoverschot. Dit hangt logisch samen met het vestigingsoverschot voor opleidingsmigratie: nadat de opleiding voltooid is, vertrekt een behoorlijk deel van de studenten om elders te gaan werken of wonen.

Voor alle migratiestromen samen betekent dat een groot vestigingsoverschot voor mensen rond de 20, en een vertrekoverschot voor de leeftijdsjaren daarboven, tot ongeveer 35. De meeste jaren is het aantal vertrekkers kleiner dan het aantal vestigers.

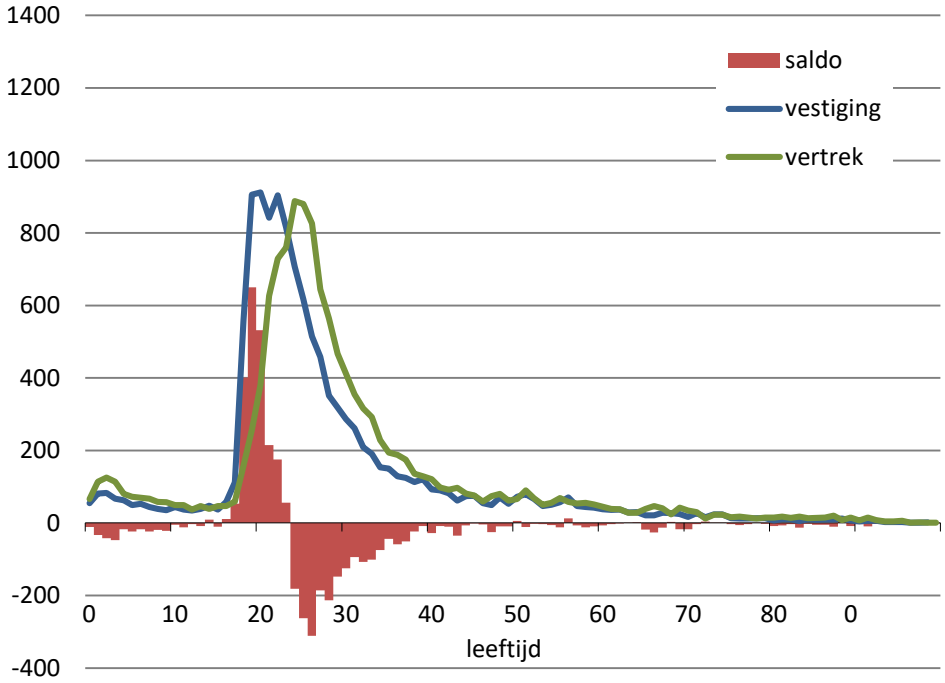

Figuur 15 Migratie(saldo) per leeftijdsjaar. 2020, bron: BRP

Ook bij buitenlandse migratie veel opleidingvolgenden

Aan met name de universiteit studeren steeds meer buitenlandse studenten. In de cijfers rond verhuizingen van en naar het buitenland is dit goed herkenbaar.

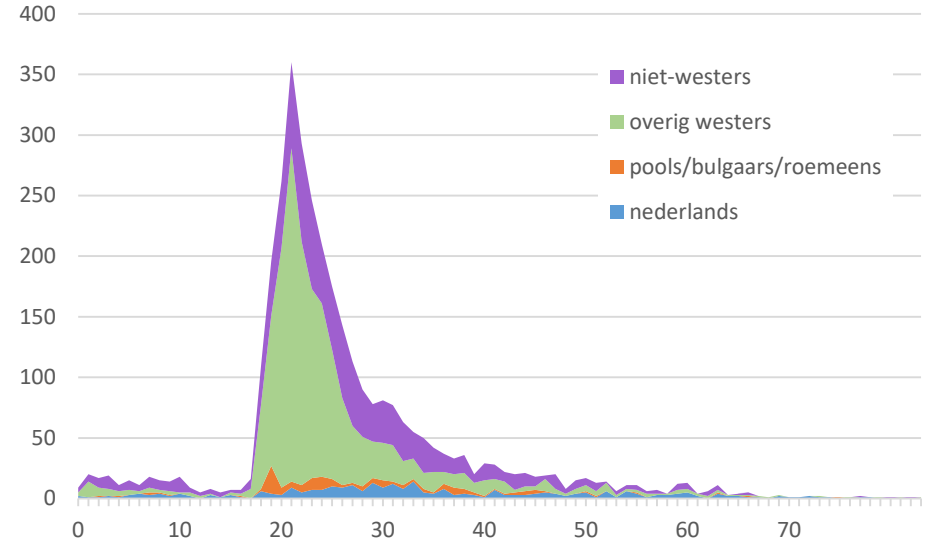

Figuur 16 Vestigers vanuit het buitenland, naar leeftijd en achtergrond, 2019, bron: BRP

De buitenlandse studenten drukken hun stempel op de samenstelling van de buitenlandse vestigers: de grootste groep is tussen de 18 en 25 jaar oud en afkomstig uit een westers land. De groep vestigers uit Polen, Roemenië en Bulgarije, die vaak om arbeidsmarktredenen naar Nederland komen, is in Nijmegen klein. In 2020 zag de buitenlandse vestiging, omdat door corona veel buitenlandse studenten wegbleven er wat anders uit: er kwamen minder mensen en daaronder zijn relatief minder met een westerse achtergrond.

Meer vertrek naar dan vestiging vanuit de regio

In de verhuizingen van en naar de regio (met uitzondering van de verhuizingen van 17-22-jarigen) zullen woningmarktoverwegingen, waar is een goede woning te vinden, een belangrijke rol spelen. Het aantal vertrekkers ligt boven het aantal vestigers, leidend tot een vertrekoverschot van meestal tussen de 500 en 1000 personen.
Globaal schommelt het vertreksaldo met de regio mee met de woningbouwproductie in Nijmegen: als er minder woningen worden opgeleverd is het vertreksaldo negatiever.

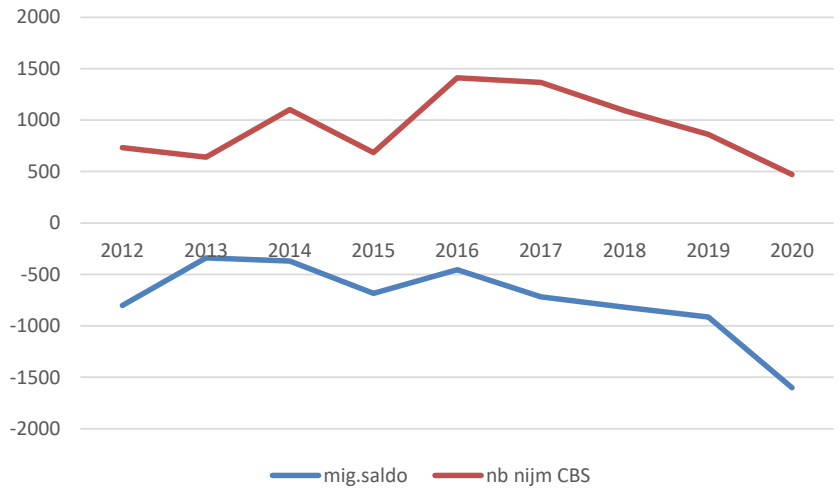

Figuur 17 Verhuizingen met de regiogemeenten per maand, 2014-2017, bron: BRP

Verschillen tussen wijken

De Nijmeegse wijken verschillen sterk in leeftijdsopbouw en bevolkingsontwikkeling. Op de kaart in Figuur 18 is te zien welke wijken groeien of krimpen en in Figuur 19 hoe de opbouw van de bevolking is, in vergelijking tot het Nijmeegse gemiddelde.

Opvallende zaken zijn onder andere:

- Bevolkingsgroei is te zien in de wijken met (relatief) veel nieuwbouw (vooral Noord, maar ook Biezen/Waalfront)
- Verspreid over de stad zijn een aantal wijken waar het aantal inwoners de laatste 5 jaar is afgenomen. In Dukenburg en Lindenholt, die sinds 2000 een flinke terugloop in inwonertal gekend hebben, is de afname de laatste paar jaar afgevlakt.
- In de wijken Stadscentrum, Groenewoud, en Heijendaal staan veel complexen van de SSHN. Dat heeft een sterke aanwezigheid van de leeftijdsklasse 18-24 tot gevolg. Ook in de wijken Bottendaal, Galgenveld, Altrade en Kwakkenberg zijn veel inwoners tussen 18-24 en 25-39 aanwezig. Ook hier zijn veel SSHN-complexen en/of verkamerde panden.
- In Noord zijn in de nieuwbouw juist kinderen sterk vertegenwoordigd. In Oosterhout zijn ook de pubers sterk aanwezig.
- De groep 40-59 is het sterkst vertegenwoordigd in Oosterhout, waar de oudste nieuwbouwwoningen nu ruim 20 jaar geleden zijn opgeleverd.
- De categorie jonge senioren (60-79) is het sterkst vertegenwoordigd in de Benedenstad, Hengstdal, Hunnerberg en Brakkenstein. Ook in Dukenburg (met

name gebouwd in de jaren ‘70) is deze groep sterk aanwezig. Ook in Lindenholt wordt deze leeftijdsklasse belangrijk

- Relatief de meeste 80+-ers zijn te vinden in Hunnerberg, Brakkenstein, Hees en Weezenhof, deels ook als gevolg van de aanwezigheid van woon- en zorgvoorzieningen voor deze groep.

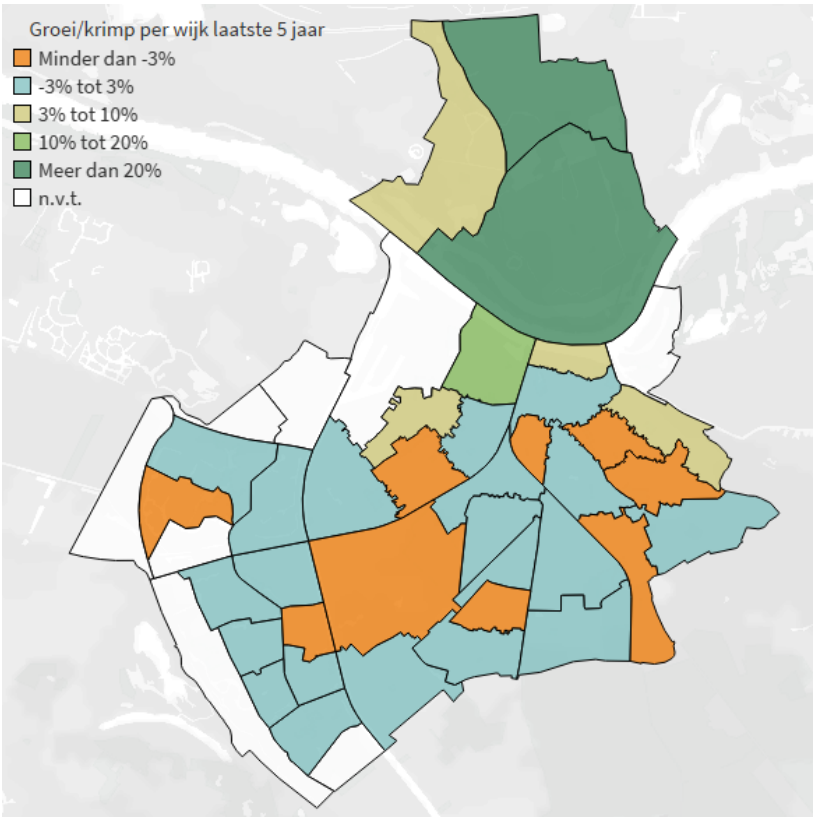

Figuur 18 Toe- en afname bevolking per wijk, 2017-2022, bron: BRP

	0-11	12-17	18-24	25-39	40-59	60-79	80+
Benedenstad	3,09%	3,27%	14,65%	25,10%	24,02%	27,18%	2,68%
Stadscentrum	1,53%	0,69%	35,42%	42,24%	11,00%	7,81%	1,31%
Bottendaal	5,13%	2,37%	24,84%	33,83%	18,47%	14,03%	1,33%
Galgenveld	7,26%	4,57%	24,54%	23,69%	16,84%	17,54%	5,56%
Altrade	7,08%	3,83%	20,70%	26,74%	20,95%	18,84%	1,86%
Hunnerberg	5,25%	3,86%	18,66%	17,22%	16,53%	30,40%	8,10%
Hengstdal	8,56%	5,27%	9,73%	18,52%	26,15%	28,22%	3,55%
Kwakkenberg	7,69%	6,34%	24,70%	17,75%	18,76%	21,26%	3,51%
Groenewoud	4,42%	3,32%	36,73%	20,44%	13,01%	15,56%	6,52%
Nije Veld	11,14%	5,22%	16,03%	25,64%	25,82%	14,56%	1,58%
Hazenkamp	13,43%	6,09%	10,06%	18,36%	24,29%	23,85%	3,93%
Goffert	8,21%	4,04%	12,76%	22,36%	26,70%	22,15%	3,78%
St. Anna	11,71%	6,01%	9,74%	21,85%	25,17%	20,95%	4,57%
Hatertse Hei	11,36%	5,82%	12,60%	20,73%	27,98%	18,36%	3,16%
Grootstal	10,04%	5,06%	9,78%	19,01%	26,87%	23,37%	5,87%
Hatert	9,63%	4,84%	13,87%	21,27%	23,35%	20,54%	6,51%
Heijendaal	4,14%	2,61%	27,26%	36,48%	10,57%	15,07%	3,87%
Brakkenstein	10,37%	5,76%	10,01%	15,55%	22,18%	25,45%	10,69%
Biezen	9,74%	3,94%	11,91%	31,00%	22,59%	18,17%	2,66%
Wolfskuil	11,54%	5,08%	14,91%	26,89%	24,91%	14,89%	1,78%
Hees	11,18%	4,62%	13,44%	18,40%	22,49%	23,25%	6,62%
Heseveld	10,22%	5,07%	12,83%	27,00%	25,76%	16,45%	2,66%
Neerbosch-Oost	10,58%	5,57%	13,96%	23,07%	22,66%	17,11%	7,04%
Tolhuis	10,82%	6,18%	10,17%	18,70%	28,53%	21,64%	3,96%
Zwanenveld	10,75%	5,42%	7,52%	22,97%	26,07%	23,92%	3,36%
Meijhorst	12,38%	7,92%	8,24%	18,17%	25,95%	21,13%	6,21%
Lankforst	10,30%	5,72%	9,22%	18,14%	26,61%	25,04%	4,98%
Aldenhof	15,10%	6,72%	8,37%	21,10%	26,09%	18,08%	4,55%
Malvert	11,58%	6,16%	8,07%	24,37%	21,76%	20,77%	7,28%
Weezenhof	12,29%	5,89%	6,34%	16,31%	22,28%	28,60%	8,28%
t Acker	13,21%	7,12%	8,93%	21,90%	29,11%	18,52%	1,22%
De Kamp	11,17%	6,54%	9,37%	19,29%	26,97%	24,15%	2,52%
t Broek	12,21%	6,99%	8,03%	18,36%	29,68%	22,96%	1,77%
Oosterhout	20,31%	12,53%	7,17%	18,23%	33,38%	7,81%	0,56%
Ressen	26,01%	5,54%	4,44%	42,41%	18,18%	3,36%	0,06%
Lent	21,83%	7,30%	5,37%	24,90%	26,32%	12,17%	2,11%
gemiddeld	10,9%	5,3%	14,0%	24,1%	23,4%	18,5%	3,8%
	tot 6%	tot 3%	tot 6%	tot 16%	tot 17%	tot 11%	tot 1%
	6-10%	3-5%	6-10%	16-20%	17-21%	11-15%	1-3%
	10-14%	5-8%	10-19%	20-25%	21-26%	15-21%	3-5%
	14-19%	8-9%	19_25%	25-30%	26-31%	21-25%	5-8%
	19+%	9+%	25+%	30+%	31+%	25+%	8+%

Figuur 19 Leeftijdsopbouw per wijk, 2022, bron: BRP

Stadsprognose

In dit hoofdstuk worden eerst de aannames beschreven waarop de prognoses in verschillende scenario's zijn gebaseerd. Vervolgens worden de verwachte bevolkingsontwikkelingen tot 2035 besproken. Tot slot worden deze verwachtingen vergeleken met andere prognoses.

Aannames

Meerdere scenario's

Toekomstige ontwikkelingen zijn niet met zekerheid te voorspellen. Uitkomsten van een bevolkingsprognose veranderen als de aannames en uitgangspunten worden aangepast. Voor Nijmegen zijn daarom meerdere scenario's doorgerekend, zodat een beeld ontstaat van de bandbreedte van mogelijke bevolkingsontwikkeling.

Woningbouw

Een belangrijke factor waarin de scenario's verschillen is het woningbouwprogramma. Binnen de planningslijst van de gemeente Nijmegen worden "groene" en "oranje" plannen onderscheiden.
Groene plannen zijn relatief uitgewerkt en daarvan wordt verwacht dat ze doorgaan. Het gaat daarbij om ongeveer 10.000 te bouwen woningen, vooral in de Waalsprong, het Waalfront en bij het Centrum.
Oranje plannen zijn nog in een eerder stadium van ontwikkeling. Juist de afgelopen jaren zijn er, vanuit de sterk gevoelde woningnood, veel nieuwe plannen in gang gezet die binnen deze categorie vallen. Projecten op de Winkelsteeg, in Dukenburg en meer woningbouw in de stationsomgeving. Samen goed voor nog eens 7000 woningen.
In het verleden is het regelmatig voorgekomen dat lang niet alle geplande woningbouw in het geplande tempo werd gerealiseerd. Daarom kijken we ook naar een woningbouwvariant waarbij zo'n 2000 woningen minder gebouwd worden dan volgens de groene plannen.

Migratie

Opleidingsmigratie
Rond de ontwikkeling van instroom van studenten in Nijmegen spelen er op dit moment veel onzekerheden:

- Landelijk neemt het aantal 18-jarigen, waaruit de nieuwe studenten voortkomen af
- Maar het aandeel van hen dat studeert groeit nog steeds
- In het studiejaar 20/21 zijn , door gebrek aan "tussenjaarmogelijkheden" en de goede slaagresultaten veel jongeren gaan studeren, veel meer dan verwacht. Dit heeft er ook voor gezorgd dat de ramingen van het ministerie voor de ontwikkeling van het aantal studenten flink naar boven zijn bijgesteld.
- In de COVID-periode is veel onderwijs online georganiseerd. Nog niet duidelijk is wat dit voor lange termijn effect heeft op de inrichting van het studieprogramma en de woonplaatskeuze van studenten

- Groei van het aantal buitenlandse studenten is de afgelopen jaren belangrijk geweest bij de groei van het totaal aantal studenten. In Nijmegen is deze groep relatief klein.

In de prognose gaan we in 2 scenario's uit van een instroom ivm opleiding die, vanaf het gemiddelde niveau van de afgelopen jaren, de landelijk door het ministerie verwachte groeitrend volgt.
In het conservatieve scenario gaan we uit van een licht dalende instroom van studenten

Miigratie met de regio
Voor migratie met de regio sluiten de aannames aan bij de aannames over de woningbouw. Hoe groter het woningbouwprogramma is waarmee gerekend wordt, des te kleiner is het vertrek naar de regiogemeenten.

Buitenlandse migratie
In de landelijke prognoses van het CBS wordt een stijging van de vestiging vanuit het buitenland verwacht. Dit komt vooral door toename van asiel- en arbeidsmigratie.
Deze stromen zijn in Nijmegen relatief klein. Een belangrijk deel van de buitenlandse migratie betreft de (tijdelijke) vestiging van buitenlandse studenten betreft. We verwachten daarom niet dat deze landelijke stijging ook in Nijmegen te zien zal zijn.
In de scenario's rekenen we met vestigingsoverschotten vergelijkbaar met die van de afgelopen jaren, met op termijn een kleine daling.

Geboorte en sterfte

Voor geboorte en sterfte gaan we uit van een ontwikkeling conform de verwachtingen van het CBS. Die voorziet voor sterfte een nog steeds dalende sterftekans per leeftijd en voor geboorte in de komen jaren een stijging (o.a. doordat "uitgestelde geboortes" alsnog zullen plaats vinden). Bij zowel geboorte als sterfte houden we rekening met de Nijmeegse afwijking ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. Het geboortecijfer ligt hier lager, het sterftecijfer hoger. Op deze afwijkende startsituatie wordt de Nederlandse trend toegepast.

Samenvatting scenario's

	woningbouw en migratie met de regio	opleidingsmigratie	buitenlandse migratie	geboorte	sterfte
groene bouwplannen	10.000 woningen (Waalsprong, Waalfront en Centrum)	vanaf niveau laatste jaren stijging conform landelijke verwachting ontwikkeling studentenaantallen	niveau laatste jaren, na 2025 licht daling	stijging afgeleid van landelijke trend, toegepast op Nijmeegse uitgangssituatie	daling afgeleid van landelijke trend, toegepast op Nijmeegse uitgangssituatie
uitgebreid woningbouwprogramma	17.000 woningen, incl Winkelsteeg, Dukenburg en extra bouw Centrum	vanaf niveau laatste jaren stijging conform landelijke verwachting ontwikkeling studentenaantallen	niveau laatste jaren, na 2025 lichte daling	stijging afgeleid van landelijke trend, toegepast op Nijmeegse uitgangssituatie	daling afgeleid van landelijke trend, toegepast op Nijmeegse uitgangssituatie
conservatief scenario	8.000 woningen	instroom iets onder niveau van de laatste jaren	instroom iets onder niveau van de laatste jaren	stijging afgeleid van landelijke trend, toegepast op Nijmeegse uitgangssituatie	daling afgeleid van landelijke trend, toegepast op Nijmeegse uitgangssituatie

Uitkomsten

Bevolking blijft groeien

In alle drie de scenario's blijft de Nijmeegse bevolking groeien.

	groene bouwplannen	uitgebreid bouwprogramma	conservatief scenario
2021	177400	177400	177400
2025	183000	184500	181500
2030	189000	194000	184500
2035	195000	202000	186500

Figuur 20 Ontwikkeling aantal inwoners Nijmegen in 3 scenario's

Afhankelijk van het scenario neemt de bevolking tussen 2021 en 2035 met een kleine 10.000 tot bijna 25.000 inwoners toe.

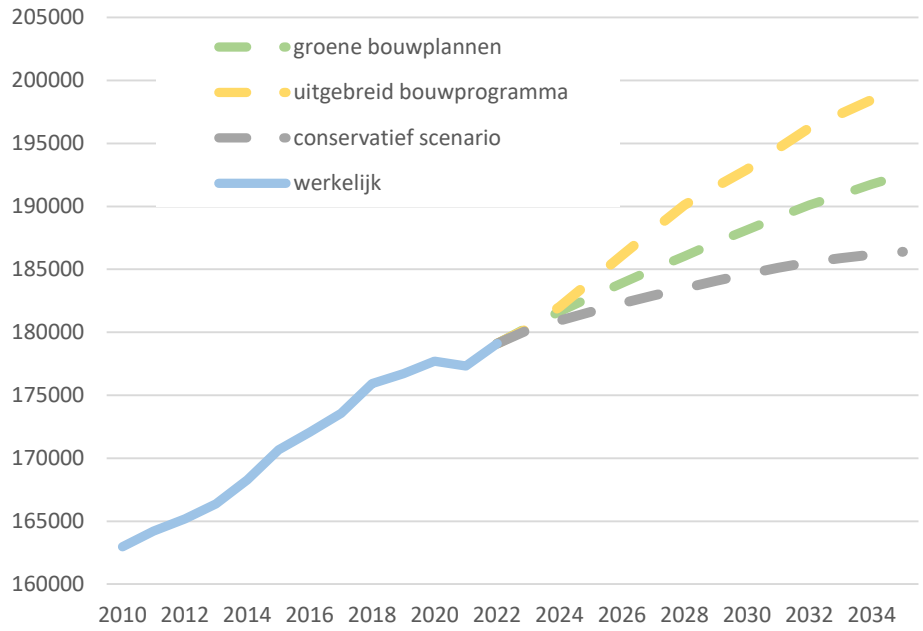

Figuur 21 Ontwikkeling aantal inwoners Nijmegen in 3 scenario's

Veranderingen in leeftijdsopbouw

De groei die in het scenario met de groene bouwplannen voorzien wordt, is niet gelijkmatig over alle leeftijdsklassen verdeeld:

- Zowel absoluut als relatief gezien is de groei het grootst bij de zeventigers en tachtigers. In de komende 13 jaar schuiven de grote naoorlogse geboortegeneraties deze leeftijdsklasse binnen.
- Het ouder worden van de juist kleine geboortegeneratie uit de jaren '70/'80 heeft invloed op de ontwikkeling van de leeftijdsklasse vijftigers. Deze zal tot 2030 daardoor in omvang afnemen
- De leeftijdsgroep tussen 40 en 50 jaar oud, die de afgelopen periode afnam, juist doordat de geboortegeneratie uit de jaren '70/'80 hierin zat, herstelt weer in omvang.

- En in het kielzog daarvan neemt ook het aantal kinderen toe.

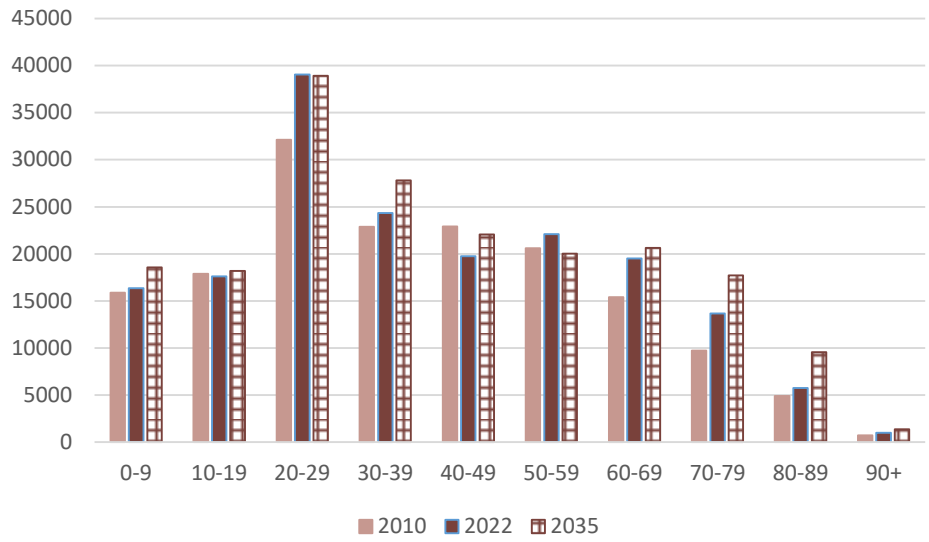

Figuur 22 Leeftijdsopbouw Nijmegen, 2010, 2022 en 2035 (groene bouwplannen)

De andere scenario's geven deels een zelfde, en deels een ander beeld (zie Figuur 23):

- De ontwikkeling in de oudere leeftijdsklassen lijkt in alle scenario's heel sterk op die in het hoofdscenario: een flinke groei. Deze verwachtingen zijn heel robuust, veranderingen die vooral het gevolg zijn van het ouder worden van de mensen die al in Nijmegen wonen.
- Hetzelfde geldt voor de terugloop van de groep vijftigers; ook die is in de verschillende scenario vergelijkbaar
- Een verschil bij de groep twintigers. Waar het groene scenario een stabiele omvang van deze groep verwacht is er in het uitgebreide scenario groei, en in het conservatieve scenario (minder instroom studenten) een afname te zien. In absolute cijfers gaat het om een flinke groep. Omdat deze leeftijdsklasse heel sterk aanwezig is in Nijmegen is de relatieve daling beperkt.
- De groepen dertigers en veertigers, en daarmee samenhangend de groep kinderen, is in het groene bouwplannenscenario groter dan in het conservatieve scenario en kleiner dan in het uitgebreide bouwscenario.

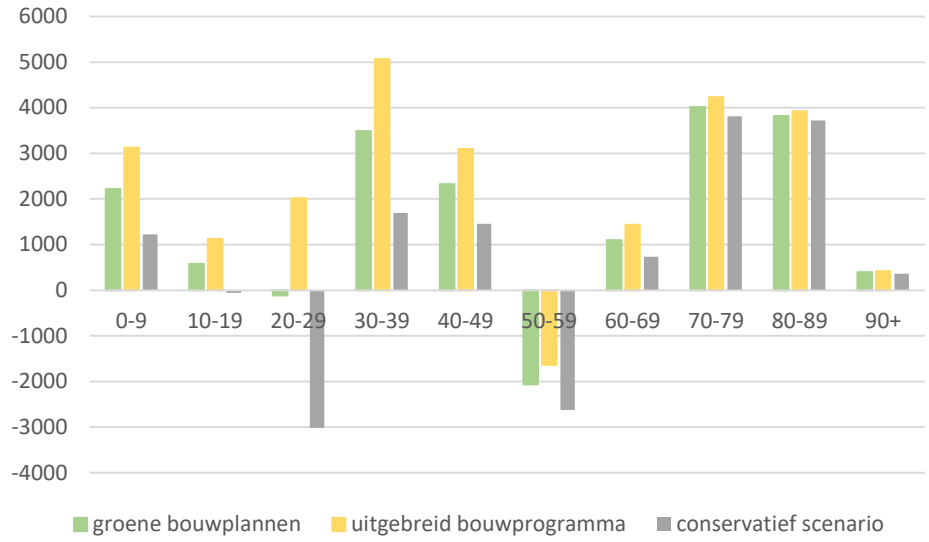

Figuur 23 Toe- en afname per leeftijdsgroep, 2022-2035, in drie scenario's

	2022	groene bouwplannen	uitgebreid bouwprogramma	conservatief scenario
0-9	16344	18500	19500	17500
10-19	17612	18000	18500	17500
20-29	39042	39000	41000	36000
30-39	24329	28000	29500	26000
40-49	19740	22000	23000	21000
50-59	22086	20000	20500	19500
60-69	19528	20500	21000	20500
70-79	13682	17500	18000	17500
80-89	5746	9500	9500	9500
90+	991	1400	1400	1400
totaal	179100	195000	202000	186500

Figuur 24 Aantal Nijmegenaren in 2035 per leeftijdsgroep, in drie scenario's

Vergelijkingen met andere prognoses

Veranderingen in leeftijdsopbouw in Nijmegen vergelijkbaar met veranderingen in Nederland

De veranderingen per leeftijdsklasse in Nijmegen, zoals te zien in deze prognose, lijkt veel op de veranderingen die het CBS voor Nederland als geheel berekend:

- Relatief sterke toename van het aantal ouderen, vooral van 80+-ers
- Relatieve afname 50-er
- Toename van het aantal 30-ers en 40-ers en jonge kinderen.

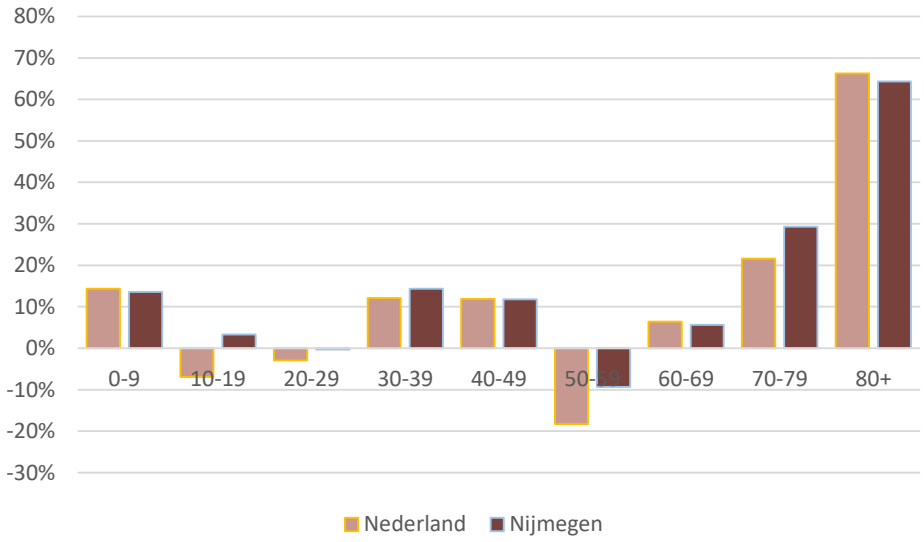

Figuur 25 Relatieve toe- en afname per leeftijdsgroep, 2022-2035, Nijmegen (DV2021) en CBS (prognose 2021)

Verwachtingen voor Nijmegen in landelijke prognoses

Er worden in Nederland twee landelijke prognoses gemaakt met uitkomsten op gemeentelijk niveau: de regionale prognose van het CBS/PBL en de Primosprognose door ABF.

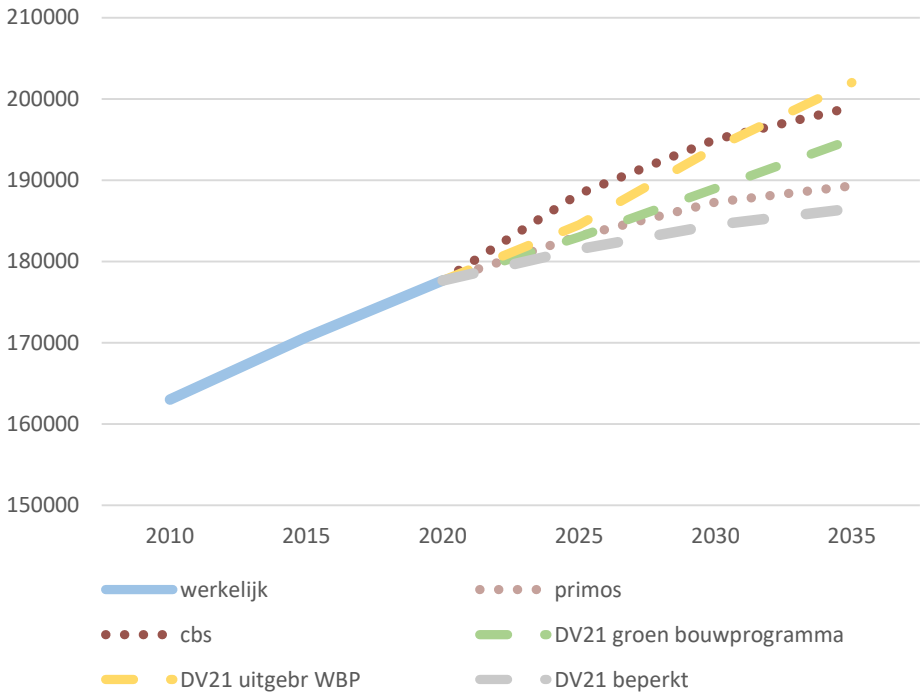

Figuur 26 Ontwikkeling Nijmeegse inwoneraantal in verschillende prognoses

Beide prognoses verwachten groei in Nijmegen, maar wel in sterk uiteenlopende mate: de regionale prognose van CBS/PBL berekent een groei vergelijkbaar met het uitgebreide scenario, terwijl de verwachtingen uit de Primosprognose juist relatief laag zijn, tussen het groene en conservatieve scenario in.

In juni 2022 wordt een update van de CBS/PBL-prognose verwacht waarvan de eerste uitkomsten een nog sterkere groei voor Nijmegen berekenen.

Prognose op stadsdeel- en wijkniveau

In dit hoofdstuk komen de verwachte ontwikkelingen in de verschillende stadsdelen en wijken van Nijmegen aan bod.

Inleiding

Uiteenlopende ontwikkelingen

Het inwoneraantal van Nijmegen blijft voorlopig doorgroeien. Maar dat hoeft dat niet zo te zijn voor ieder deel van de stad. Net zoals er in de afgelopen jaren wijken waren waar het inwoneraantal terugliep, zal dat in de komende jaren niet anders zijn. Ook ontwikkelingen als vergrijzing, vergroening of ontgroening komen niet in alle wijken in dezelfde mate voor. Deze uiteenlopende ontwikkelingen zijn voor het gemeentelijk beleid net zo belangrijk als de bevolkingsontwikkeling op stedelijk niveau. Daarom kijken we in dit hoofdstuk naar de veranderingen in bevolkingsomvang en samenstelling tot 2035 op stadsdeel- en wijkniveau.

Dilemma: maximale aandacht voor wijk/stadsdeel of afstemming met totaal-prognose

Bij het maken van deelprognoses zijn er twee, tegengestelde, uitgangspunten:

- Zo goed mogelijk recht doen aan de bijzonderheden van iedere wijk en ieder stadsdeel.
- Afstemming van de uitkomsten per stadsdeel met de uitkomst voor Nijmegen als geheel.

De werkwijze die voor de gebiedsprognose is gevolgd, is dat eerst voor iedere deelgebied, op basis van analyse van bevolkingsontwikkeling uit het verleden en aannames voor de toekomst, een vooruitberekening wordt gemaakt. De optelling van al deze deelprognoses komt nooit precies overeen met het uitkomsten van de prognose voor Nijmegen. Daarom wordt na de berekeningen per wijk/stadsdeel een correctieslag uitgevoerd om de uitkomsten van de wijk/stadsdeelprognose passend te maken met de stadsprognose. De uitkomsten per wijk/stadsdeel worden dus iets aangepast om tot de meest waarschijnlijke ontwikkeling voor de stad te komen.

Welke woningbouwaannames?

De context waarbinnen de stadsdeelprognose is berekend is die van het scenario met de groene bouwplannen uit het vorige hoofdstuk. Dat betekent dat er voor de komende van een woningvoorraaduitbreiding van gemiddeld ongeveer 1000 woningen per jaar wordt uitgegaan. Voor de stadsdeel- en wijkprognose moeten we ook aannames doen over de wijken waarin die uitbreiding plaats zal hebben.

Onzekerheden in de uitkomsten

Nog meer dan voor de totaalprognose geldt dat de uitkomsten van de wijk- en stadsdeelprognose onzeker zijn. Zeker wanneer je naar leeftijdsklassen binnen stadsdelen gaat kijken betreft het vaak in absolute cijfers kleine groepen. Toevalligheden en afwijkingen van de aannames kunnen daardoor relatief grote effecten hebben op de uitkomsten.

Hoe kleiner het gebied waarover een prognose gaat, des te groter de marges waarmee rekening gehouden moet worden. Daarom wordt voor wijken alleen een globale groei- of krimpindicatie gegeven, terwijl op stadsdeelniveau ook ingegaan wordt op ontwikkelingen in leeftijdsopbouw.

Prognose per stadsdeel

Groei in gebieden waar veel gebouwd wordt

De groei van het aantal inwoners in Nijmegen komt vooral terecht in de wijken/stadsdelen waarvoor veel bouwplannen bestaan: Nijmegen-Noord (Waalsprong), Nijmegen-Oud-West (Waalfront) en Nijmegen-Centrum.
In Lindenholt, Zuid en Nieuw-West zal naar verwachting het aantal inwoners licht teruglopen, terwijl het inwonercijfer voor Oost, Midden en Dukenburg ongeveer stabiel of heel licht stijgend is.

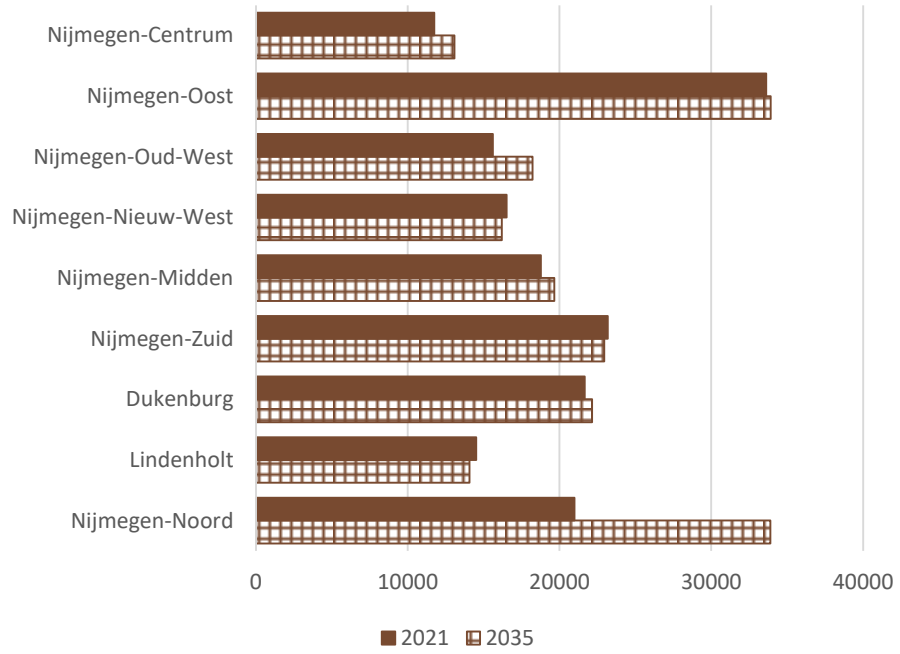

Figuur 27 Ontwikkeling inwoneraantal per stadsdeel, 2021-2035

Veranderingen in leeftijdsopbouw

Ook als er in inwonersaantal niet veel verandert, kan er sprake zijn van een verschuiving in leeftijdsopbouw. Per stadsdeel wordt dat in beeld gebracht in Figuur 28.

De bevolking van *Nijmegen-Centrum* blijft gedomineerd door jongeren, ook nu de grootste doelgroep van woonruimte in het centrum.

Binnen de in omvang stabiele bevolking van *Nijmegen-Oost* zal sprake zijn van veroudering: de groep 40-ers en 50-ers wordt kleiner, terwijl het aantal 70-ers toe zal nemen.

De flinke bevolkingstoename in *Nijmegen-Oud-West* leidt tot meer 30-ers en kinderen. Daarnaast neemt het aantal ouderen toe, ook door het ouder worden van de nu al aanwezige bewoners.

De bevolkingsontwikkeling de komende 10 jaar in *Nieuw-West, Midden en Zuid* lijkt op elkaar: terugloop van het aantal 40-ers en 50-ers, en stijging van het aantal ouderen, vooral 70-ers.

In *Dukenburg en Lindenholt* zie je dat de groep 70/75+ toeneemt terwijl, vooral in Lindenholt, de overige leeftijdsgroepen allemaal in omvang teruglopen.

De grote groei in *Nijmegen-Noord* is in alle leeftijdsklassen terug te vinden. Bij de kinderen en volwassenen tot 50 jaar is nieuwbouw en vestiging een belangrijke motor achter de groei, bij de tieners en in de oudere leeftijdsklasse heeft ook het ouder worden van de bewoners die er nu al wonen grote invloed.

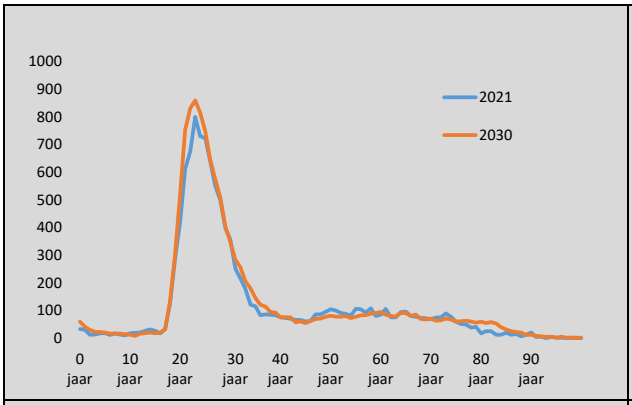

Centrum

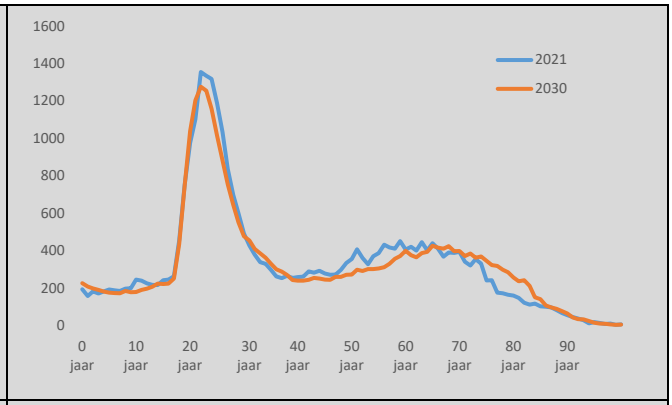

Oud-Oost

Oud-West

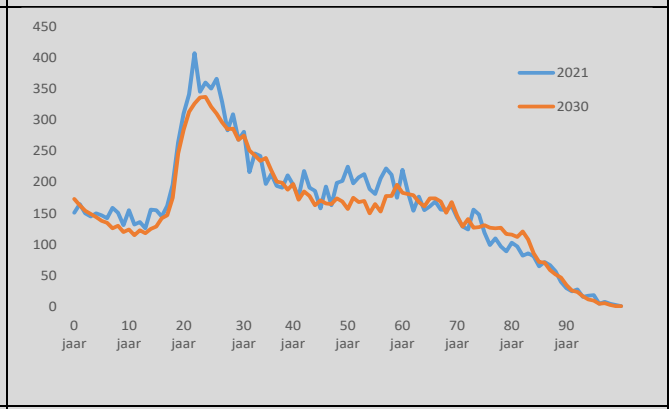

Nieuw-West

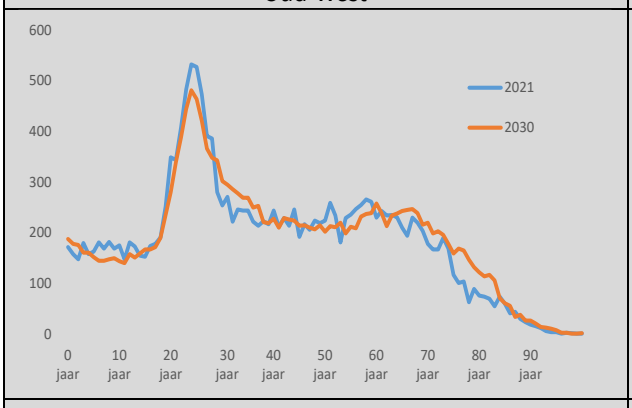

Midden

Zuid

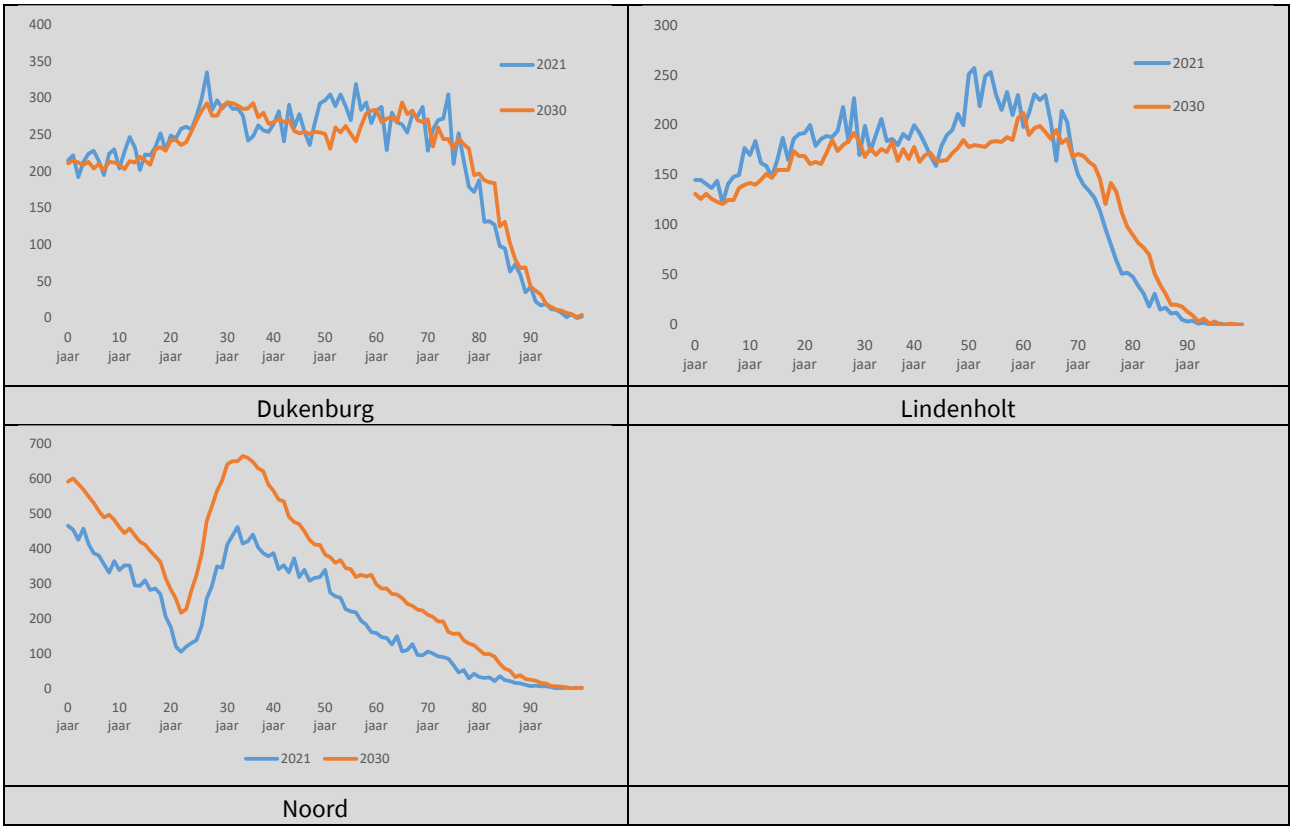

Figuur 28 Leeftijdsopbouw per stadsdeel, 2021 en 2030

Groei en krimp per wijk

Groei of krimp per wijk hangt sterk samen met uitbreiding van de woningvoorraad in een wijk. Uitgaand van de “groene bouwplannen” is de sterkste groei (soms bijna een verdubbeling van het aantal inwoners) te verwachten in Lent, Ressen, Centrum en de Goffert. Ook in het stadscentrum, Biezen en Weezenhof leidt bouw tot meer inwoners. Daartegenover staan wijken waar niet gebouwd wordt en juist een terugloop van het aantal inwoners wordt verwacht. Vooral in een aantal wijken in Dukenburg en Lindenholt, maar ook in enkele wijken ten oosten van het kanaal wordt een terugloop van 5% tot 10% verwacht in de jaren 2021-2030.

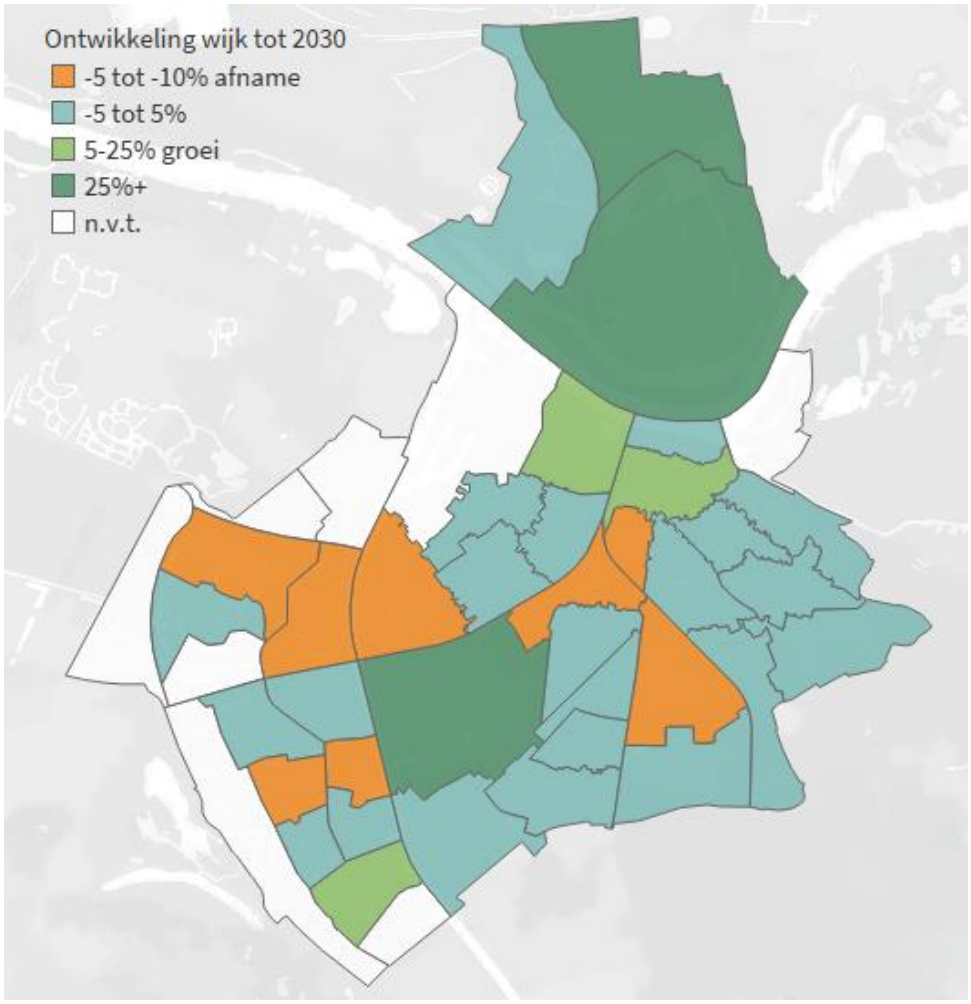

Figuur 29 Bevolkingsontwikkeling per wijk, 2021-2030